

Wydział Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

rok akademicki 2012/2013

Kierunek

przyrodznawstwo i filozofia przyrody

stopień pierwszy

studia stacjonarne

Karta przedmiotu TEORIA POZNANIA - EPISTEMOLOGIA

Forma zajęć:	wykład			
Wymiar godzinowy*	semestr zimowy	30	semestr letni	-
*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy podać wymiar godzinowy odrębnie dla każdej formy zajęć				
ECTS	semestr zimowy	2	semestr letni	-
Język przedmiotu	polski			
Forma zaliczenia*	semestr zimowy	E	semestr letni	-
*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy podać formę zaliczenia odrębnie dla każdego typu zajęć				
CEL PRZEDMIOTU				
1.	Zapoznanie z problemami, stanowiskami oraz argumentami związanymi z poznaniem ludzkim, a zwłaszcza z podstawowymi czynnościami poznawczymi.			
2.	Ćwiczenie umiejętności analizy filozoficznej i wykorzystywania tej zdolności w rzeczowej dyskusji.			
3.	Uwrażliwienie na złożoność problemów filozoficznych i potrzebę krytycznej postawy wobec własnych poglądów.			
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI				
1.	Ogólna kultura intelektualna.			
2.	Umiejętność analizowania tekstów naukowych.			
3.	Umiejętność krytycznego myślenia oraz formułowania własnego stanowiska.			
EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU				Odniesienie do kierunkowego efektu kształcenia
W kategorii wiedzy				
1.	Zna klasyczne oraz dyskutowane współcześnie problemy, główne stanowiska oraz argumenty związane z poznaniem ludzkim.			K_W17, K_W10
2.	Zna podstawowe czynności poznawcze oraz rolę jaką pełnią one w naukowym poznaniu świata.			K_W12
W kategorii umiejętności				
1.	Potrafi dyskutować na temat problemów związanych z poznaniem.			K_U21
2.	Posługuje się podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej: bada problemy, argumenty, stanowiska i ich założenia.			K_U10, K_U11
W kategorii kompetencji społecznych				
1.	Wykazuje otwartość na nowe idee i jest gotowy do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów			K_K02

TRĘŚCI PROGRAMOWE (OPIS TRĘŚCI ZAJĘĆ)

Treści kształcenia realizowane na wykładzie dla poszczególnych jednostek dydaktycznych:

1. Teoria poznania - zagadnienia wstępne: definicja, problematyka, szczegółowe teorie poznania, koncepcje uprawiania teorii poznania;
2. Sceptycyzm: rodzaje sceptycyzmu, argument „Trylemat Agryppy” i reakcje na niego;
3. Sceptycyzm: pozostałe argumenty na rzecz sceptycyzmu i odpowiedzi na nie;
4. Internalizm – eksternalizm: definicje, wprowadzenie w problematykę sporu;
5. Internalizm: „problem mostu” i jego rozwiązania;
6. Internalizm: koncepcja świadomości, postacie świadomości i samoświadomości;
7. Eksternalizm: rodzaje eksternalizmu i ich przedstawiciele, reliabilizm;
8. Eksternalizm: koncepcja teorii poznania W. V. O. Quine’a;
9. Eksternalizm: „teistyczny reliabilizm” Alвина Plantingi;
10. Czynności poznawcze: rozróżnienia, bezpośredniość poznania;
11. Czynności poznawcze: rodzaje bezpośredniego poznania;
12. Czynności poznawcze: poznanie pośrednie;
13. Źródła poznania: rodzaje problemów, empiryzm genetyczny, natywizm;
14. Źródła poznania: aprioryzm, aposterioryzm, spór o wiedzę syntetyczną a priori;
15. Racjonalizm – irracjonalizm: stanowiska, argumenty.

Studenci są zobowiązani do zapoznania się z trzema spośród następujących lektur:

Kartezjusz „Medytacja pierwsza” i „Medytacja druga” (różne wydania);

I. Dąbbska „O rodzajach sceptycyzmu”, *Kwartalnik Filozoficzny*, t.17, z.1-2 (1948), s. 79-86;

A. B. Stępień „Czy rozum ma szansę się obronić” [w:] tenże, *Studia i szkice filozoficzne*, t. I, Lublin: RW KUL 1999, s. 238-245.

R. Ziemińska „Trzy strategie dyskusji ze sceptycyzmem”, *Roczniki Filozoficzne* t. 50, z. 1 (2002), s. 575-595.

A. B. Stępień „16 02. Postacie świadomości. Struktura aktu świadomości” [w:] tenże, *Wstęp do filozofii*, Lublin: TN KUL 2007, s. 116-117;

A. B. Stępień „W poszukiwaniu istoty człowieka” (cz. III. Świadomość człowieka) [w:] tenże, *Studia i szkice filozoficzne*, t. II, Lublin: RW KUL 2001, s. 33-44.

R. Ingarden, „Wykład trzeci” [w:] tenże, *Wstęp do fenomenologii Husserla*, Warszawa: PWN 1974, s. 56-78.

R. Ziemińska „Quine’a epistemologia naturalizowana” [w:] tenże, *Eksternalizm we współczesnej epistemologii*, Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego 2002, s. 18-50.

R. Ziemińska „Plantingi teoria gwarancji (warrant)” [w:] tenże, *Eksternalizm we współczesnej epistemologii*, Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego 2002, s.207-218.

R. Ingarden, „Wykład piąty” [w:] tenże, *Wstęp do fenomenologii Husserla*, Warszawa: PWN 1974, s. 102-125.

A. B. Stępień „Rodzaje bezpośredniego poznania” [w:] tenże, *Studia i szkice filozoficzne*, t. I, Lublin: RW KUL 1999, s. 126-158.

J. Wojtysiak, E. Odoj, „Teoria poznania naukowego”, [w:] P. Kawalec, P. Lipski, R. Wodzis (red.), *Podstawy naukoznawstwa. Skrypt dla studentów studiów licencjackich*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 157-184.

S. Judycki „Wiedza a posteriori i a priori” [w:] R. Ziemińska (red.), *Przewodnik po epistemologii*, Kraków: Wydawnictwo WAM 2011.

K. Ajdukiewicz „Zagadnienie źródła poznania” (Racjonalizm i irracjonalizm) [w:] tenże, *Zagadnienia i kierunki filozofii* (różne wydania).

METODY DYDAKTYCZNE*

Wykład konwencjonalny (tradycyjny), wykład konwersatoryjny, wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych (pokaz slajdów).

*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy opisać metody odrębnie dla każdej formy zajęć

SPOSOBY OCENY STUDENTA*

1.	Egzamin ustny z treści wykładu - 70%
2.	Egzamin ustny z zadanych lektur - 30%

* Powinien się tu znaleźć dokładny opis metod oceny pracy studenta, w ramach danego przedmiotu. Do najbardziej popularnych form pomiaru/oceny pracy studenta należą np.: egzaminy ustne lub pisemne, eseje/ wypracowania, dysertacje, prace semestralne/ roczne/ dyplomowe, projekty i ćwiczenia praktyczne, ocenianie ciągłe.

SPOSOBY OCENY STUDENTA - SZCZEGÓŁY*

Efekty kształcenia	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Wiedza	Student nie posiada elementarnej wiedzy dotyczącej problemów, głównych stanowisk i najprostszej argumentacji związanych z poznaniem ludzkim. Nie zna podstawowych czynności poznawczych oraz roli jaką pełnią one w naukowym poznaniu świata.	Student posiada elementarną wiedzę dotyczącą problemów, głównych stanowisk i najprostszej argumentacji związanych z poznaniem ludzkim. Orientuje się w podstawowych czynnościach poznawczych oraz roli jaką pełnią one w naukowym poznaniu świata.	Student ma uporządkowaną wiedzę dotyczącą problemów, typowych stanowisk i argumentacji związanych z poznaniem ludzkim. Dobrze przyswoił wiadomości na temat podstawowych czynności poznawczych oraz roli jaką pełnią one w naukowym poznaniu świata.	Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę dotyczącą problemów, stanowisk i argumentacji związanych z poznaniem ludzkim. Bardzo dobrze zaznajomił się z podstawowymi czynnościami poznawczymi oraz rolą jaką pełnią one w naukowym poznaniu świata.
Umiejętności	Student nie potrafi dyskutować na temat problemów związanych z poznaniem. Nie potrafi posługiwać się podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej.	Student potrafi dyskutować na temat problemów związanych z poznaniem - dostrzega różnicę pomiędzy głównymi stanowiskami, odwołuje do podstawowej argumentacji. Potrafi posługiwać się podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej: bada główne problemy, argumenty, stanowiska i ich najważniejsze założenia.	Student sprawnie dyskutuje na temat problemów związanych z poznaniem. Sprawnie posługuje się również narzędziami analizy filozoficznej: bada typowe problemy, argumenty, stanowiska i ich założenia.	Student w interesujący sposób dyskutuje na temat problemów związanych z poznaniem, samodzielnie formułuje odpowiednią argumentację. Posługuje się zaawansowanymi narzędziami analizy filozoficznej.
Kompetencje społeczne	Nie wykazuje otwartości na nowe idee i nie jest gotowy do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów.	Wykazuje otwartość na nowe idee i jest gotowy do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów	Jest krytyczny wobec własnych poglądów: weryfikuje dotychczasowe przekonania, poszukuje nowej argumentacji.	Podejmuje rzeczową dyskusję z przedstawicielami odmiennych poglądów, jest świadomy słabości swojego stanowiska, poszukuje nowej argumentacji.

* Proszę opisać stopień realizacji zakładanych efektów kształcenia dla przedmiotu, np.. Student nie posiada podstawowej wiedzy na temat..., ma uporządkowaną wiedzę w zakresie..., nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy..., potrafi sformułować problem i wskazać jego rozwiązanie..., nie angażuje się w proces nauki..., ma świadomość potrzeby podnoszenia swoich kompetencji...;

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności*
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30
Lektura zadanych tekstów	20
Przygotowanie do egzaminu	10
SUMA GODZIN:	60
* Średni nakład pracy studenta waha się od 1500 do 1800 godzin w roku akademickim, co oznacza, że 1 ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta.	
SUMARYCZNA LICZBA ECTS DLA PRZEDMIOTU:	2

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA

1.	Kartezjusz „Medytacja pierwsza” i „Medytacja druga” (różne wydania).
2.	I. Dąbska „O rodzajach sceptycyzmu”, <i>Kwartalnik Filozoficzny</i> , t.17, z.1-2 (1948), s. 79-86.
3.	A. B. Stępień „Czy rozum ma szansę się obronić” [w:] tenże, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. I, Lublin: RW KUL 1999, s. 238-245.
4.	A. B. Stępień „16 02. Postacie świadomości. Struktura aktu świadomości” [w:] tenże, <i>Wstęp do filozofii</i> , Lublin: TN KUL 2007, s. 116-117.
5.	A. B. Stępień „W poszukiwaniu istoty człowieka” (cz. III. Świadomość człowieka) [w:] tenże, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. II, Lublin: RW KUL 2001, s. 33-44.
6.	R. Ziemińska „Quine’a epistemologia naturalizowana” [w:] tenże, <i>Eksternalizm we współczesnej epistemologii</i> , Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego 2002, s. 18-50.
7.	R. Ingarden, „Wykład piąty” [w:] tenże, <i>Wstęp do fenomenologii Husserla</i> , Warszawa: PWN 1974, s. 102-125.
8.	J. Wojtysiak, E. Odoj, „Teoria poznania naukowego”, [w:] P. Kawalec, P. Lipski, R. Wodzis (red.), <i>Podstawy naukoznawstwa. Skrypt dla studentów studiów licencjackich</i> , Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 157-184.
9.	K. Ajdukiewicz „Zagadnienie źródła poznania” (Racjonalizm i irracjonalizm) [w:] tenże, <i>Zagadnienia i kierunki filozofii</i> (różne wydania)

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA

1.	R. Ziemińska „Trzy strategie dyskusji ze sceptycyzmem”, <i>Roczniki Filozoficzne</i> t. 50, z. 1 (2002), s. 575-595.
2.	R. Ingarden, „Wykład trzeci” [w:] tenże, <i>Wstęp do fenomenologii Husserla</i> , Warszawa: PWN 1974, s. 56-78.
3.	R. Ziemińska „Plantingi teoria gwarancji (<i>warrant</i>)” [w:] tenże, <i>Eksternalizm we współczesnej epistemologii</i> , Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego 2002, s.207-218.
4.	A. B. Stępień „Rodzaje bezpośredniego poznania” [w:] tenże, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. I, Lublin: RW KUL 1999, s. 126-158.
5.	S. Judycki „Wiedza a posteriori i a priori” [w:] R. Ziemińska (red.) <i>Przewodnik po epistemologii</i> , Kraków: Wydawnictwo WAM 2011.

Lublin, 20.06.2012 r.
miejsce, data

dr hab. Jacek Wojtysiak, prof. KUL / mgr Ewa Odoj
podpis osoby odpowiedzialnej za przygotowanie karty przedmiotu